

Yhteisöohjautuvuuden skriptit

Tarkastelemme esityksessämme yhteisöohjautuvien organisaatioiden skriptejä, niiden muodostumista ja niitä ristiriitoja, joita syntyy, kun yhteisöohjautuva skripti törmää hierarkkiseen skriptiin. Käytämme esityksessämme skriptin käsitettä kuvaamaan työntekijän kognitiivista jäsenystä organisaation toiminnasta. Skripti auttaa työntekijää ymmärtämään, mitä organisaatiossa tapahtuu, missä järjestyksessä asiat tapahtuvat ja mitä tietyistä käyttäytymisketjuista seuraa. Skriptit rakentuvat organisaatioissa työntekijöiden välisessä vuorovaikutuksessa sekä tiedostamattomasti että aktiivisesti työstämällä.

Aineistomme perustuu 51 teemahaastatteluun, joita teimme kolmessa suomalaisessa yhteisöohjautuvassa organisaatiossa. Aineiston analyysin ensimmäisellä kierroksella koodasimme haastateltavien kuvaukset niistä yhteisöllisistä käytänteistä, joiden avulla yhteisöohjautuvat organisaatiot ovat organisoineet yhteistoimintansa niin, että hierarkkista komentoketjua ei tarvita. Hahmotimme aineistosta kaikissa yrityksistä yhteisöllisiä käytänteitä, jotka liittyivät päätöksentekoon, konfliktin hallintaan, tavoitteiden asetantaan, palautteen antamiseen ja autonomisten tiimien työhön. Esitämme, että epähierarkkinen, hajautettu ja demokraattinen yhteisöohjautuvuuden organisatorinen skripti rakentuu minimissään näitä viittä osa-aluetta koskevien lokalisoitujen yhteisöllisten käytänteiden varaan.

Aineiston koodauksen seuraavalla kierroksella kiinnitimme huomiomme siihen, miten kuhunkin organisaatioon omaksutut yhteisölliset käytänteet ovat syntyneet. Yhteisöllisten käytänteiden innovoiminen, kokeileminen, muualta kopiointi ja versioiminen on aineistomme perusteella aktiivista yhteisöohjautuvuuden skriptin rakentamista. Yhteisöllisiä käytänteitä ideoitiin hajautetusti työntekijä-, johto- ja tiimi- ja koko yhteisön tasolla.

Meneillään olevalla aineiston koodauskierroksella kiinnitämme huomion siihen, minkälaisia omakohtaisia jännitteitä ja ristiriitoja haastateltavat tunsivat yhteisöllisten käytänteiden käyttöön liittyen. Hahmotamme alustavasti, että yhteisöohjautuvan organisaation skriptiä rakentaessaan työntekijä työstää sitä vertaamalla sen toimivuutta tai toimimattomuutta hierarkkiseen organisaatioskriptiin.